

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Tomáše Foltase a soudců JUDr. Pavla Molka a Mgr. Petry Weissové v právní věci žalobce: **P. Č.**, proti žalované: **Česká pošta, s. p.,** se sídlem Politických vězňů 909/4, Praha 1, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 19. 5. 2017, č. j. 9 A 83/2017 - 11,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I.

[1] Žalobce se žalobou domáhal ochrany před nezákonným zásahem žalovaného, který měl spočívat ve vrácení písemností v důsledku jejich nedoručení. Na výzvu městského soudu k zaplacení soudního poplatku žalobce reagoval žádostí o osvobození od soudních poplatků, o níž městský soud rozhodl v záhlaví uvedeným usnesením tak, že žalobci přiznal částečné osvobození od soudních poplatků ve výši 1 800 Kč, a snížil tak žalobcovu poplatkovou povinnost na 200 Kč.

[2] Městský soud v odůvodnění poukázal na to, že k úplnému osvobození od soudních poplatků lze podle § 36 odst. 3 s. ř. s. přistupovat jen výjimečně a ze zvlášť závažných důvodů, neboť v souladu s regulativní funkcí soudního poplatku by se měli účastníci na nákladech řízení zásadně podílet alespoň zčásti. Účastníci tak mají být motivováni k tomu, aby vedli pouze ty soudní spory, které jsou pro ně významné a mají v nich šanci uspět. U žalobce městský soud zvlášť závažné důvody k úplnému osvobození od soudních poplatků neshledal. K tomuto závěru jej vedl především velký počet typově obdobných soudních

sporů, které žalobce vede či vedl. Smyslem těchto sporů totiž zjevně není ochrana žalobcových práv, ale samotné vedení sporu, v důsledku čehož dochází k zneužívání práva. V takové situaci bylo podle městského soudu spravedlivé, aby se žalobce alespoň zčásti na nákladech řízení podílel.

II.

[3] Žalobce (dále „stěžovatel“) podal proti usnesení městského soudu kasační stížnost, v níž kritizoval postup městského a jiných soudů v různých řízeních a konstatoval, že právní pomoc je pro něj nezbytná. Městský soud se dopustil pochybení, pokud odůvodnil pouze částečné osvobození od soudního poplatku tím, že stěžovatel vede velké množství soudních sporů. Částečné osvobození od soudního poplatku je pak podle stěžovatele ve skutečnosti vyměřením soudního poplatku v zákonem nestanovené výši, neboť § 36 odst. 3 s. ř. s. dává možnost buď osvobodit žadatele od placení soudních poplatků ve všech řízeních, anebo pouze částečně, tj. pro některá řízení. Závěrem stěžovatel poukázal na to, že soudní poplatek ve výši 200 Kč pro něj není symbolickým.

III.

[4] Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

[5] Kasační stížnost není důvodná.

[6] Stěžovatelova první námitka se týká věcného posouzení jeho žádosti o osvobození od soudních poplatků. Nejvyšší správní soud v usnesení rozšířeného senátu ze dne 24. 8. 2010, č. j. 1 As 23/2009 - 95, publ. pod č. 2163/2011 Sb. NSS, uvedl, že „[p]*ři úvaze o splnění podmínek pro osvobození* [...] *soud vychází z žádosti a dokladů účastníka řízení, případně z dalších skutečností, jsou-li mu známy např. z jiného řízení. Přitom váží jednak výši soudního poplatku a dále veškeré skutečnosti, které se sporem souvisí.*“ Nelze se tudíž ztotožnit s námitkou, že soud neměl při posouzení žádosti přihlížet k předmětu řízení a případným dalším řízením, resp. k povaze sporů, jež stěžovatel vede. Jak totiž Nejvyšší správní soud konstatoval v rozsudku ze dne 26. 10. 2011, č. j. 7 As 101/2011 - 66, publ. pod č. 2601/2012 Sb. NSS, osvobození od soudních poplatků lze výjimečně i „*odepřít, a to zejména pro povahu sporu či sporů, které účastník vede. O výše uvedený případ se může jednat, vede-li účastník s různými veřejnými institucemi množství sporů týkajících se poskytování informací podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, které často pokračují jako spory soudní, a přitom nejde o spory mající vztah k podstatným okolnostem účastníkovy životní sféry (netýkají se, a to ani nepřímo, účastníkova majetku, životních podmínek či jiných podobných záležitostí, nýbrž jde o spory vyvolané účastníkovým zájmem o veřejné záležitosti a fungování veřejných institucí).*“

[7] Stěžovatel rovněž poukázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 8. 2010, č. j. 1 As 54/2010 - 29, v němž zdejší soud kritizoval městský soud za to, že nepřiznání osvobození od soudního poplatku odůvodnil mechanicky pouze odkazem na nadměrný počet sporů vedených stěžovatelkou. O takový případ se však v projednávané věci nejedná. Městský soud totiž nyní stěžovatelův případ zhodnotil nejen z hlediska

množství sporů, které vede, ale také z hlediska jejich povahy. Krom toho posoudil řádným způsobem také stěžovatelovy majetkové poměry a zvážil, do jaké míry lze stěžovatele osvobodit tak, aby byl zachován smysl a účel soudního poplatku. Takovéto rozhodnutí podle Nejvyššího správního soudu nelze považovat za mechanické.

[8] Stěžovatel má dále za to, že mu byl ve skutečnosti soudní poplatek vyměřen v zákonem nestanovené výši. S tímto názorem Nejvyšší správní soud nesouhlasí. Ustanovení § 36 odst. 3 s. ř. s. stanoví: „*Účastník, který doloží, že nemá dostatečné prostředky, může být na vlastní žádost usnesením předsedy senátu zčásti osvobozen od soudních poplatků. Přiznat účastníkovi osvobození od soudních poplatků zcela lze pouze výjimečně, jsou-li pro to zvlášť závažné důvody, a toto rozhodnutí musí být odůvodněno. Dospěje-li však soud k závěru, že návrh zjevně nemůže být úspěšný, takovou žádost zamítne. Přiznané osvobození kdykoliv za řízení odejme, popřípadě i se zpětnou účinností, jestliže se do pravomocného skončení řízení ukáže, že poměry účastníka přiznané osvobození neodůvodňují, popřípadě neodůvodňovaly. Přiznané osvobození se vztahuje i na řízení o kasační stížnosti.*“ Ze znění tohoto ustanovení je zřejmé, že o osvobození od soudního poplatku rozhoduje soud vždy ve vztahu k jednomu konkrétnímu návrhu a řízení o něm; osvobození se pak vztahuje také na řízení o kasační stížnosti. Soud tudíž nemá pravomoc rozhodnout o osvobození *pro futuro* pro neurčitý či určitý počet budoucích řízení, jak naznačuje výklad podaný stěžovatelem.

[9] Závěrem stěžovatel poukázal na to, že soudní poplatek ve výši 200 Kč je pro něj značným výdajem. Této skutečnosti si však byl městský soud zjevně vědom, když poukázal na to, že soudní poplatek má pro stěžovatele mít také regulační a motivační funkci a přinutit ho, aby zvážil, zda jde v tom kterém případě skutečně o účelné uplatňování práva či nikoliv. Tento závěr je zcela v souladu se zákonem a související judikaturou (ve vztahu k stěžovateli viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 8. 2011, č. j. 6 Ads 76/2011 - 22). Nejvyšší správní soud nad rámec uvedeného poukazuje již pouze na svůj rozsudek ze dne 13. 1. 2016, č. j. 3 As 264/2015 - 10, podle něhož měla stěžovatelka „*plné právo vést spory, které se netýkají jejího majetku, životních podmínek či jiných podobných záležitostí, dává-li jí objektivní právo procesní možnosti tak činit, a že v nich musí mít možnost účinně hájit svá práva. Obecně však neexistuje žádný důvod, aby náklady na vedení takových sporů, které je zásadně povinen hradit každý žalobce, za stěžovatelku pravidelně nesl stát formou osvobozování od soudních poplatků. Pokud se stěžovatelka rozhodla vést tak velké množství sporů se správními orgány, je naprosto na místě, aby se rovněž sama podílela na nákladech, které tím v justičním aparátu vyvolává. Ostatně soudní poplatek za žalobu proti rozhodnutí správního orgánu ve výši 3 000 Kč představuje jen zanedbatelnou část nákladů, které v drtivé většině beztak nese stát.*“

[10] S ohledem na výše uvedené dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji zamítl (§ 110 odst. 1 věta druhá s. ř. s.).

[11] Soud rozhodl o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti podle § 60 odst. 1 věty první s. ř. s. za použití § 120 s. ř. s. Stěžovatel nebyl v řízení o kasační stížnosti úspěšný, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému, jemuž by jinak právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti příslušelo, soud náhradu nákladů řízení nepřiznal, protože mu v řízení o kasační stížnosti nevznikly žádné náklady nad rámec běžné úřední činnosti.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 2. srpna 2017

JUDr. Tomáš Foltas
předseda senátu